

Po stopách brněnských pověstí

Délka: asi 1,5 hod., včetně prohlídek 3 hod.; **otevřící doba:** interiéry kostelů přístupny denně do 19 hod.; **možnost odpočinku:** restaurace Pod radničním kolem, Mečová 5.

Málokteré město je tak prošípokováno dávnými historikami jako Brno. Svou pověst má nejen známý drak a kolo, ale i chrám na Petrově, ulice v centru města, řeky, hospody, kostely. Historicky jsou ty příběhy většinou zařazeny do „dávných a dávných časů“, a tak se nedají ani ověřit, ani vyvrátit. To jim ale nic neubírá na drsném původu.

Procházku zahájíme na vršku **Petrov** u svatopetrské katedrály. Působí jako starý gotický chrám, ale vydařená pseudogotická podoba pochází až z počátku dvacátého století. Víme, že při obléhání Brna Švédové původní kostel vyhořel, nějakou dobu chátral a v 17. a hlavně v 18. století se dočkal oprav v barokním stylu. Pověst o tom všem ví samozřejmě mnohem víc: když Švédové odtáhli z Brna, považovali nejbogatší obyvatelé města za věc cti složit se na opravu poničené věže chrámu. Sešla se pěkná suma a už se mělo začít se stavbou, když se v Brně ohlásila polská královna Eleonora. Měšťané nejdřív nebyli z návštěvy vůbec nadšení, ale krásná mladá žena si brzy našla cestu k jejich spřívným srdcím. Hostili ji dlouhé týdny, a když královna konečně odjela, spočítali si, že na návštěvu padly skoro všechny peníze, určené na stavbu nové věže. Nezbylo víc než jen pár tolarů, a tak aby se vlek přece jen našel, pobouranou věž trochu opravili a platili jí na malou stříšku. Všichni, kdo později kostel přestavovali, měli strach starou malou věž zbourat. Říkalo se totiž, že dokud bude tahle věž stát, bude stát i město, zbourá-li se, zmizí s ní i celé Brno. To dosud k žádání úhoně nepřišlo. Možná je to díky malé věži ve zdivu severní hlavní lodi

v sousedství oblé tzv. **Kapistránovy kazatelny**.

I další svatopetrská pověst se váže ke Švédům a jejich nekonečnému obléhání Brna za třicetileté války. Táhlo se už čtvrtý měsíc, když vůdci Torstensonovi došla trpělivost a na poradě v jedné předměstské hospodě vyložil svým důstojníkům rozhodné řešení: druhý den na obránci naposledy mohutně udeří a jestli město nedobýjí, než zazvoní poledne na Petrově, odtáhnou. Hostinský plánu porozuměl a tajně s ním spíchal za velitelem obránců města Souchesem. Patnáctého srpna 1645 skutečně začala bitva. Švédům se dařilo, začali prorážet hradby a málem už pronikli do města. Tehdy Souches přikázal zvoníkovi na Petrově, aby zazvonil poledne o hodinu dřív. Švédové se zachovali přesně podle plánu a odtáhli pryč. Od té doby se poledne na Petrově zvoní už v jedenáct.

Drak a kolo

Od katedrály sejďeme po schodech na ulici Petřskou, která nás dovede na **Zelný trh**. Sejďeme po náměstí dolů a Radnickou ulicí dojdeme ke **Staré radnici** s propracovaným vstupním portálem. Jeho symetrii narušuje ohnutá prostřední věžička. Byla to vtipná pomsta stavitele Antonína Pilgrama, který za svou práci nedostal řádně zapláceno. Prohlásil, že věžička je stejně křivá jako slovo měšťanů, a tak se jí už nikdy nepodaří narovnat. Stejně by to dnes už nikoho ani nezapadlo, stavební hříčka se stala brzy pověstným lákadlem budovy.

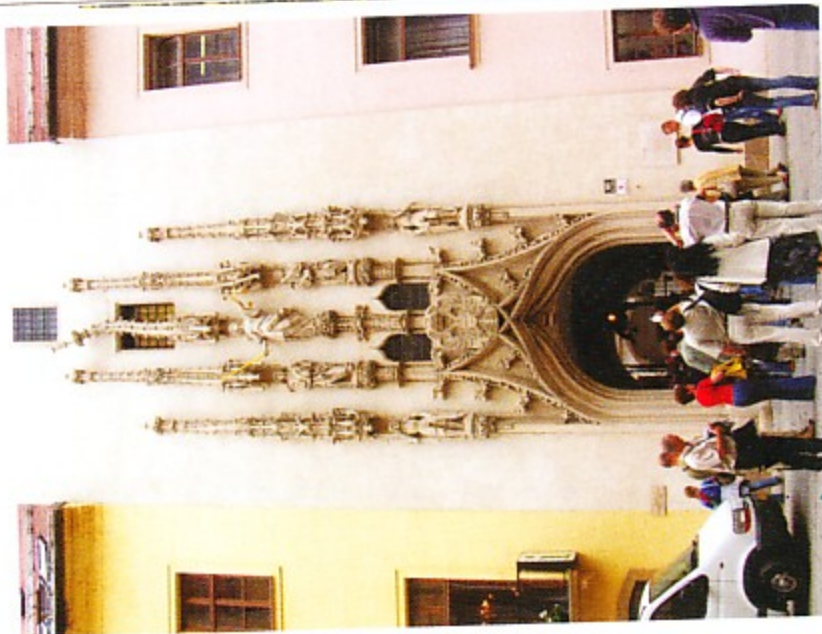
Pověstí, které doprovázejí **krakodýla**, zavěšeného v průjezdu radnice, je víc. Prý to byl dar od rytíře Alberta

radnici. Podle ní pak sochař vytesal jeho podobu do kamene a na věčnou památku ji zazdili u zadní brány na dnešní ulici Mečová. O něco drastičtější verze pověsti tvrdí, že do radničního zdiva zazdili rovnou celého pana Haase, a to zaživa. Ven nechali třetinu hlavy, která se hrůzou scvrkla a zkameněla. Někdy v noci je prý v Mečové ulici slyšet křupání a praškání, to se zrádce Haas snaží dostat ze svého vězení ven...

Strašidla na radnici

Mečovou ulicí dojdeme na Dominikánské náměstí k **Novoměstské radnici**. Všimněte si, jestli nejsou náhodou otevřena venkovní vrata, který leží dále od kostela sv. Michala. Ten, kdo to udělá, bude prý ošklivě potrestán. Na radnici straší mnohá různými způsoby. Někdy se prý sama rozsvěčí světla v sálech v prvním patře. Objevují se tu staří moravští páni, kteří se radí jako před bělohorskou bit-

Křivá věžička Staré radnice – pomsta mistra Antonína Pilgrama lakomým měšťanům

Truta z Trutnova, který ho vlastnoručně zabil, tvrdilo se též, že pochází od křižáků, od tureckého sultána či od markraběte Matyáše. Jiná historika hlásá, že tento hrozný drak žil kdysi u Svratky v jeskyni. Těžce tam sužoval okolní obyvatele, až jeden důvtipný řeznický tovaryš zašel do volské kůže nehašené vápno a pohodil jí k řece. Drak ji nadšeně sežral a zapil vodou. Vápno se v něm začalo nadouvat, až praskl.

Dřevěné kolo možná skutečně vyrobil lednický kolář Jiří Birk, jak tvrdí pověst. Ten se roku 1636 vsadil se sousedy o dvanáct rýnských tolarů, že po východu slunce porazí strom, vyrobí z něj kolo a dokutálí ho do Brna, než se večer zavřou městské brány. Šikovnému řemeslníkovi se to povedlo a purkmistr Gabriel Schramm dal kolo pověsit na radnici. Kolářovi se ale sázka nevyplatila. Lidé usoudili, že je společený s čertem, a začali se mu vyhýbat, až zemřel v bídě.

Jiná pověst vypráví o tovaryši z Velké Bíteše, který se vydal do světa na zkušenu. Po cestě byl křivě obviněn z vraždy a doveden do brněnského žaláře. Tam smutně seděl a čekal na popravu, až ho napadlo, že podstoupí boží soud. Přesvědčil purkmistra, že když do rána dokáže vyřezat kudličkou ze dřevěné lavice kolo, je nevinný. Povedlo se mu to a byl osvobozen. Zanedlouho potom dopadli pravého vraha.

Průjezdem radnice projdeme do zadního traktu až do **Mečové ulice**, kde je ve zdivu pozdně gotický maskaron, plastický motiv v podobě lidského obličejce. Za dob obléhání Brna husity jim několik měšťanů slíbilo, že tajně v noci otevřou brány a město vydadají. Překazil to prý šašek císaře Zikmunda Boro. Náhodou se o zradě radních doslechl až v Hradci Králové, tajně dorazil do Brna a všechno tam vyklopil. Šest zrádcovských radních bylo hned zatčeno a druhý den popraveno. Ufátou hlavu jejich vůdce, jistého Haase, vystavili pro výstrahu na